

NIV

NÁRODNÍ INSTITUT PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

SBORNÍK

vybrané literární práce
z literární, historické
a fotografické soutěže

DANIEL

11. ročník - 2013/2014

SOUTĚŽ DANIEL 2013-2014 - literární část
Výsledková listina - I. kategorie
(8. a 9. ročník ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií)

Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Vít Mrkvica	1998	ZŠ Emila Zátopka, Pionýrská 791, 742 21 Kopřivnice (Moravskoslezský)	Cena života
2. místo	Markéta Šumová	1999	ZŠ, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský)	Kamenná tvář
2. místo	Tereza Šmídová	1999	ZŠ, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský)	Hloupé oči se špetkou odvahy
3. místo	Karolína Mrzilková	2001	ZŠ, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský)	Černobílý svět
Čestné uznání	Dita Pšeničková	1999	Gymnázium, 5. Května 620, 432 01 Kadaň (Ústecký)	Stará láska nerezaví aneb Setkání po letech
Čestné uznání	Zdena Moravcová	2000	ZŠ Vlašim, U Vorliny 500, 258 01 Vlašim (Středočeský)	Mariko, hodně štěstí
Čestné uznání	Jakub Kraus	1998	ZŠ Emila Zátopka, Pionýrská 791, 742 21 Kopřivnice (Moravskoslezský)	Němec
Čestné uznání	Kateřina Koblrová	2000	ZŠ, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský)	Holka z přiběhu
Čestné uznání	Adriana Šilhanová	1999	ZŠ Emila Zátopka, Pionýrská 791, 742 21 Kopřivnice (Moravskoslezský)	Soukromá zповěď

Výsledková listina - II. kategorie (střední školy)

Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Michaela Augustinová	1996	Konzervatoř, Kopeckého sady 10, 301 00 Plzeň (Plzeňský)	Preludium a fuga h moll
2. místo	Andrea Seidlerová	1994	Wichterlovo gymnázium, Čs. exilu 669, 708 00 Ostrava (Moravskoslezský)	Čítárna
3. místo	Karolína Peřinová	1997	SZŠ, Jaselská 7/9, 620 00 Brno (Jihomoravský)	Pochod smrti
3. místo	Šárka Kučerová	1997	Konzervatoř, Kopeckého sady 10, 301 00 Plzeň (Plzeňský)	Tajemství skautského zápisníku
3. místo	Jana Švédová		Gymnázium, Smetanova 168, 672 01 Moravský Krumlov (Jihomoravský)	Ravialle
Čestné uznání	Michaela Langová	1996	Gymnázium a SOŠ, Tyršova 365, 676 19 Moravské Budějovice (Vysočina)	Touha po lepším zítřku

Autorkou fotografie „Dítě se svíčkou“ na obálce je Kateřina Mašová, studentka 2. ročníku Gymnázia v Moravském Krumlově.

Šum stromů. Chladný ranní vánek a ohýbající se stébla trávy. Listy na stromech a klokotání vody v potoce. Myšlenky plynoucí hlavou. Okamžiky, když pocítíte hluboko uvnitř sebe dotek naprosté sounáležitosti nebo nekonečné harmonie života samého. I nejmenší a pro někoho také nejbez-významnější chvíle bytí. To vše je život. Jedinečný. Nedocenitelný. A konečný. Ten, kdo pochopí skutečný význam těchto myšlenek, nalezl i moudrost a mír.

(úryvek z oceněné práce - Vít Mrkvica, ZŠ Emila Zátopka, Kopřivnice)

Sborník vybraných oceněných prací 11. ročníku literární části soutěže Daniel 2013/2014

■ soutěž věnovaná problematice holocaustu a rasismu ■

Soutěž Daniel vznikla u příležitosti vyhlášení 27. ledna Dnem památky obětí holocaustu a prevence zločinů proti lidskosti. Z toho vychází i téma – holocaust a jeho reflexe, současné rasové problémy a problematika soužití různých etnik v ČR. Soutěž vyhláší MŠMT, od 2. ročníku je garantem soutěže Národní institut dětí a mládeže (NIDM). Po zrušení NIDM (k 31.12.2013), přebírá od 1.1. 2014 garanci nad soutěží Národní institut dalšího vzdělávání. Záměrem soutěže je oslovit žáky od 8. ročníku ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (I. kategorie soutěže) a studenty všech typů SŠ (II. kategorie soutěže). Zájemci mohou zasílat své příspěvky do tří soutěžních oborů: literárního (poezie, povídky, fejetony, eseje a další literární formy s uvedenou tematikou), historického (dějepisné studie týkající se tématu) a fotografického. Občas se však objeví i práce žáků 7. třídy.

Soutěž od prvních ročníků probíhá ve spolupráci s celou řadou institucí, organizací i osobností, pro jejichž činnost je uvedená problematika zásadní a určující a jichž se bytostně dotýká. Na organizaci se spolupodílí především Kulturní a vzdělávací centrum Židovského muzea v Praze, dále spolupracujeme s Muzeem romské kultury v Brně, Památníkem Terezín, Mezinárodním křesťanským velvyslanectvím Jeruzalém, Centrem vizuální historie Malach a s Občanským sdružením Respekt a tolerance.

Za dobu své již jedenáctileté existence si soutěž získala celou řadu příznivců z řad pedagogů i rodičů. Hlavní dík však patří všem, kteří se zamýšlejí nad tímto jistě nesnadným, ale nesmírně závažným tématem a rozhodnou se něco vytvořit a svůj příspěvek nám zašlou.

„Několik let. Několik vzpomínek. Málo možností. Možností spravedlnosti. Možností žít! Doba, kdy nenávisť a zloba kolovala v žilách. Čas, kdy se nikdo nedozvěděl odpověď na prostou otázku: „Proč?“. Ptáci se báli vzlétnout, kočky příst, lidé mluvit. Střelný prach pokrýl zem, tráva zčervenala. Jen kameny se obměkčily z trůnu je svrhla lidská krutost.

(úryvek z oceněné práce - Markéta Šumová, ZŠ Slaný)

*Jsmo vyčerpaní a umíráme hladu
je asi zbytečné se ptát.
Tělo i duše vystoupily z řady
už nechce se jim vstát.*

(úryvek z oceněné práce - Karolína Peřinová, SzŠ Brno)

Cena Života

Vít Mrkvica

ZŠ Emila Zátopka, Pionýrská 791, Kopřivnice

1. místo v I. kategorii, Daniel 11. ročník 2013/2014

Šum stromů. Chladný ranní vánek a ohýbající se stébla trávy. Listy na stromech a klokotání vody v potoce. Myšlenky plynoucí hlavou. Okamžiky, když pocítíte hluboko uvnitř sebe dotek naprosté sounáležitosti nebo nekonečné harmonie života samého. I nejmenší a pro někoho také nejbezzvýznamnější chvíle bytí. To vše je život. Jedinečný. Nedocenitelný. A konečný. Ten, kdo pochopí skutečný význam těchto myšlenek, našel i moudrost a mír. To všechno si mladý muž, sedící na zemi a opírající se zády o zeď, uvědomoval. Hořce litoval, že až teď ušel pravdu. Měl na sobě staré šaty, jejichž barva se už dávno nedala určit. Prošlapané boty ho tlačily a nohy měl oteklé. Tmavé dlouhé neupravené vlasy mu padaly do tváře a dvě světle hnědé oči vzhlížely vzhůru směrem k šedé obloze. Nechtěl umřít, chtěl žít. Byla to bytostná touha, silnější než jakákoliv, kterou kdy pocítil. Kdysi mu dny splývaly v jednotvárném koloběhu, který se opakoval stále dokola. Věci, o nichž si nemyslel, že jsou důležité, zapomínal a nevídal si jich. Drobnosti. Detaily každodenního

života. Nyní si uvědomil, co mu všechno uteklo pod rukama. Kdyby dostal další šanci, stal by se z něj ten nejšťastnější člověk na světě, jelikož nyní již znal, jaké nekonečné možnosti, pocity a obrazy svět nabízí.

Po tváři mu stekla jediná slaná a průzračná slza, hledající si cestu skrz vrstvu potu a špíny na jeho obličej. Hluboko uvnitř sebe sama, v nitru jeho duše, se ho zmocnil velký žal. Hlavně kvůli tomu, co mohlo být. Pro to, co mu osud odepřel. Přejížděl rukou po kamenné cestě, na níž seděl a vychutnával si každý hmatový vjem a každou nerovnost, dokonce teď cítil všechny nepatrné pachy a vůně ve vzduchu. A zatímco pomalu začínalo svítat skrz clonu mraků, setrval ve svých myšlenkách.

Varšavským ghettem vládlo ticho. Dnes byl den transportu. Němci tvrdili, že je zaveze k nové práci, jídlu a všemu, co si mohou přát. Ale snad každý, kdo nebyl úplně zaslepen iluzemi nebo netrpěl nedostatkem zpráv zvenčí, musel vědět, že nic takového na ně nečeká. Denně skončily díky nacistickým kulkám životy desítek Židů. Panovala zde bída, hlad a také beznaděj.

Tmavovlasý muž ležící na špinavé zemi, na níž po hodinách přemítání konečně usnul, se probudil do temného dne. Jako by i počasí ovládlo zoufalství. Když pohlédl vzhůru, uviděl jen tmavou clonu mraků, bez jediného paprsku světla, který by pronikl skrz. Náhle se dostavily všechny představy a myšlenky, jimž na několik málo hodin unikl do slastného stavu nevědomí, do spánku. S povzdechem se postavil na nohy, pociťuje otupující bolest snad ve všech částech těla.

Kolem něj bylo mnoho dalších mužů, žen i dětí, všichni označení dle vyhlášky výraznou žlutou barvou, aby se nikdo nemohl dopustit opovrženíhodné chyby a splést si je s prostými lidskými bytostmi. Členové rodin, které ještě nebyly rozděleny, se drželi navzájem svých blízkých, jako by se jednalo o nějakou skálopevnou jistotu na tomto světě. On však nikoho neměl. Zůstal sám.

Už od včerejšího dne setrval zde, kde společně s ostatními očekával vlak, který ho měl vzít pryč, daleko od jeho města, vzpomínek a celého jeho života. Ve šťastnějších časech býval zručným tesařem. Ještě si pamatoval ten pocit příjemného uspokojení z dobře vykonané řemeslné práce, dokonce si vybavoval i svou radost, když se mu ještě jako tesaři začaly tvořit jeho první mozoly na rukou. Vyrostl na venkově, ale časem si jeho rodina našla cestu do hlavního města, kde - jak doufala - našla nový život. Vzpomínka na rodinu ho zasáhla jako nůž, jenž opakovaně vjíždí do stejné rány. A tak tam stál se zavřenýma očima, hluchý a slepý k dění kolem, snažil se navěky zachovat společný obraz jeho smějící se rodiny tak, aby ho nepřebila krutá skutečnost.

Kroky. Desítky nohou ve vysokých botách. Hlasy. Z jedné strany se ozýval ustrašený šum a z druhé pohrdavé povely v němčině. Otevřel oči. Už přišli.

Otevřeli bránu. Nastal čas. Dav lidí se pomalu pohnul. Mladí i staří, vážné a smutné výrazy všude kolem. Šel s ostatními. Kráčeli mezi dvěma řadami vojáků. Napadla ho myšlenka, zda žádný z nich v sobě nemá nic jako soucit nebo lítost, či slitování. Ovšemže mají. Jsou to lidé jako my. A přesto. Až na pár malých dětí všichni byli podivně zamlklí. Všichni tuší svůj osud. Jaká to ne-spravedlnost, napadlo ho. Nic jsme nikomu neudělali. A přesto teď přijdeme o všechno, o co přijít lze. A o mnohem víc. Znovu ho bodla myšlenka na všechno, co život nabízí. Pomyslel si, zda si to jsou obyčejní lidé v obyčejných časech vůbec schopní uvědomit. Nejsou. Kdybych jim to tak mohl slovy vypovědět.

Němci je začali hnát do vlaku. Skutečně věří, že jsme jiní než oni? Skutečně je možné, aby si něco takového mysleli?

Přišla řada na něj. Otočil se. Pohlédl na město, kde našel svůj domov. Kdesi v dálce se šedivá clona protrhla a proniklo skrz ni sluneční světlo a ještě naposledy uviděl toto místo takové, jaké bývalo. Místo štěstí, pokoje, míru, svobody a lásky. Usmál se a nastoupil do vlaku, aby se už nikdy nevrátil.

Hloupé oči se špetkou odvahy

Tereza Šmídová

ZŠ, Rabasova 821, Slaný

2. místo v I. kategorii, Daniel 11. ročník

I když mám obrovský strach, něco mě k té budově přitahuje. Rozhodně tím nemyslím lásku, nebo vlastenecký cit. Možná to zapřičiňuje povinnost, protože touha poznávat se dávno vytratila... Víím, co se děje, ale přesto chci být při tom.

Čím víc se blížím, nohy mě přestávají poslouchat, ostnaté dráty vyvolávají hrůzu a já svou šanci dál žít nechal bez povšimnutí odplout. Výstřely a pronikavé výkřiky bezmocných dětí probodávaly v tuto chvíli už mou neexistující duši.

Přál jsem si pouhým pokynutím ruky vše urovnat, vrátit marně ztracené životy, zapomenout na to vše, co se událo. Ale jsem jen pouhý hmyz!!! Je až neuvěřitelné, že jsem se narodil a že stále žiji. A ještě bych chtěl světu něco dokazovat, jak směšné! Sotva si všimnou, že dýchám, a pak mě rovnou chtějí zabít. Tvořím pouhou špínu na jejich čelním skle. Přesto nevyhnutelně stojím v cestě.

Čím mohu pomoci?! Jen se schovávám za stromem, který zatím slouží jako spolehlivý, neviditelný štít. Každou vteřinou si mě mohou všimnout, možná už vědí o mé přítomnosti... Zadělávám si jen na hrůzostrašné vzpomínky, které se mi naposledy zablýsknou v čích a v podobě slz se vsáknou do krve prolité půdy, co nikdy nezapomene, navždy si uchová ten moment, pocit, jenž nikdy nevymizí. Ani vítr nedokáže smutek odnést tak daleko, aby nebyl slyšet.

Náhle mě obklopuje bezmoc, všechna síla se vytratila, možná umřela i má naděje. Tím pádem musel vyprchat i můj život. Ale proč nepřichází úleva, kterou přináší smrt?! Jen pouhé křeče mi svíraly hrud'. Ještě nejsem na konci cesty, jenže já si uvědomuji, že po ní toužím, a prosím o poklidné spočinutí...

Přes těžké slzy nevidím nic, než tmu. Vzpomínal jsem na rodinu a přemýšlel o tom, čeho se budu muset vzdát. Čekal jsem, kdy mi dojdou slzy a budu se moci opět podívat a na trávu, která se pod mojí hlavou tvářila tak klidně, až jsem začal pociťovat radost. Jenže slzy tekly dál, nezdálo se jim to dostačující, jenže i kdybych měl truchlit celé tisíciletí, nikdy by to nebylo dost!

S těžkým srdcem jsem zastavil proud emocí tekoucí z mých očí a doufal, že to alespoň trochu překryje mou hysterii. Jenže jsem nedostal dostatek času, abych to mohl zkusit. Ani jsem nestihl postřehnout, odkud se vzali.

Táhli mě a já se nesnažil bránit. Prošli jsme velkou branou dovnitř, rozhlížel jsem se, nejspíš jsem hledal jakousi známou tvář, rodinu. Ačkoliv jsem doufal, že je neuvidím trpět.

A najednou, když jsem se ocitl v nekonečné řadě, kde čekala smrt, uvědomil jsem si, že už nejsem hmyz, teď jsem byl řazen mezi dobytek.

Kamenná tvář

Markéta Šumová

ZŠ, Rabasova 821, Slaný

2. místo v I. kategorii, Daniel 11. ročník

Nahmatal kámen. Mladá bytost seděla v rohu – čekala na osudnou ránu...

Několik let. Několik vzpomínek. Málo možností. Možností spravedlnosti. Možností žít! Doba, kdy nenávisť a zloba kolovala v žilách. Čas, kdy se nikdo nedozvěděl odpověď na prostou otázku: „Proč?“. Ptáci se báli vzlétnout, kočky příst, lidé mluvit. Střelný prach pokryl zem, tráva zčervenala. Jen kameny se obměkčily - z trůnu je svrhla lidská krutost.

Třicetkrát jimi můžete kohokoliv uhodit, oni se však nedají, nebudou jako vy! Tvrdý jako kámen... V tu chvíli si však připadají jako gumoví medvídci, měkkí, bezbranní. Pevná je jen jejich mysl, to, co je drží při smyslech, to, co zabráňuje jakýmkoliv náznakům slabosti...

Copak jim nestačí, že se všichni den po dni brodí v blátě, pracují do slunka západu? Že se jejich těla bouří, trhají na kusy a nakonec padají k zemi do krvavých kaluží?! A co jejich duše? Nijak jí to nevadí? Byla snad předurčena k opovržení?! Proč ještě k tomu musí sáhnout po zbrani...?

Nahmatal kámen. Mladá bytost seděla v rohu – čekala na osudnou ránu...

Kůžě praskla, pramen krve se probudil, ale tělo spíše usínalo. Polomrtvá se zřítíla k zemi do vlhké půdy. Škubnutí její hlavičky bylo to poslední, co ucítila. Krátká bolest, která ji při nárazu doprovázela, odletěla stejně rychle jako kulka z hlavně. Pohladil ji pocit svobody a srdce bylo rázem plné štěstí. Na tomto světě zůstala jediná. Bez rodiny, bez lásky. Teď se mělo vše změnit... Jen šesťicípá hvězda, na kterou byla jindy pyšná, zůstala ležet o samotě. Promočená. Nenáviděná. Za čas ji sice bahno pohltí, ale ona tam bude i nadále... Hluboko skrytá, jako tehdejší židovská víra.

Kámen. Kámen potřený krví. Kámen, který pro někoho představuje poslední nádech, a pro jiné pocit moci. Kámen, který se stane vraždícím nástrojem, přičemž je zcela neviný. Dnes jen může vzpomínat. Na pláč malých dětí, výkřiky, jež se ozývaly na každém rohu, každý den, na přeplněné tábory, které byly obepnuty dáblovým drátem – koho chytil, toho nikdy dobrovolně nepustil. Na temné noci, kdy se mlha valila krajem. Co hodina, to výstřel. Smrtný výstřel. Někdy neměla obět ani šanci na svůj poslední výkřik. Malá rána, hejno ptáků popolétne a bezvládná mrtvola padá k zemi, kde se stává bezcenným kusem hadru, o který si každý může očistit boty.

I příroda dokázala z tváří vyčíst tu hrůzu, strach a útrapy lidí. Věděla, že tu cosi není v pořádku. Nesmyslné vraždění a ponižování, to vše kolovalo s větrem po celé zemi.

I po několika letech zůstal kámen tam, kde jej zahodili. Ale deštivé počasí z něj doposud nesmylo krvavé skvrny. Skvrny, které ho poznamenaly na zbytek jeho života. Skvrny, za které se stydí, které proklíná, jež ho stíhají jako zlá nemoc. Skvrny, o kterých, i když se smyjí, bude nadále vědět.

Za tu dobu toho prožil spoustu. Nic z toho se však nikdo nedozví. Ani kdyby chtěl, ani kdyby se neúnavně snažil...

Vše je poznamenáno jen v jeho kamenné tváři...

Černobílý svět

Karolína Mrzilková

ZŠ, Rabasova 821, Slaný (7. třída)

3. místo v I. kategorii, Daniel 11. ročník

Nana

„Je lepší snít než bdít.“ To platí i pro mě. Jsem Nana. Africká holčička, kterou si adoptovali bílí rodiče, kteří mi říkají Johari. Johari znamená klenot, protože tvrdí, že jsem jejich klenot. Žiji v Mnichově v Německu a chodím do školy, která je blízko naší ulice.

Tu větu jsem na začátku uvedla, protože chci, aby se ostatní lidé na mě dívali jako na docela obyčejnou holku a taky protože se mi zdál sen. V tom snu jsem byla modrooká blond holka s bílou pleť. Byla jsem doslova nádherná jako moje spolužačka Lisi, která na mě není moc hodná. Lisi je fakt hodně hezká, každý o ni stojí a nikdo jí nenadává, nepodráží nohy, neukazuje si na ni, nepokřikuje na ni ošklivé věci, neroznáší o ní pomluvy a nikdo jí nikdy neublížil.

Opět jsem sklouzla pohledem k zrcadlu, kde jsem viděla jen své staré JÁ. Mé JÁ mělo tmavou pleť, hnědé oči a černé vlasy, které se vlnily jako potůčky v horách mezi kameny. V takových horách jsem už jednou byla. Byla jsem tam se svojí třídou vloni v červnu. Lisi s námi samozřejmě nejela, protože je to pod její úroveň.

Místo toho jela s rodinou na dovolenou do Keni. Bylo to zvláštní, že jela zrovna tam, protože v Keni jsem se narodila a tam mi také umřeli moji první rodiče. Potom si mě adoptovali Sally a Luis, kteří mě mají moc rádi a snaží se mi pomoci ve všech špatných situacích, co se mi dějí. Někdy mi pomohou, ale někdy zase ne, protože ve škole nemohou být se mnou.

Právě ve škole se mi děje nejvíc špatných věcí. Díkybohu ve škole nejsem pořád, vždy přijde ten skvělý okamžik, kdy zazvoní a vy rychle běžíte do šatny a ven. Venku na vás čekají rodiče a já chodím po škole často se Sally nakupovat. Což je fajn, protože mi vždy koupí něco dobrého.

Jednou, když jsme šly nakupovat, jsme zrovna míjeli malého chlapce, který začal křičet: „Hele, mami, to je čert! Pomoc! On mě odnese do pekla.“ Bylo mi hrozně, tak hrozně, že jsem utekla.

„Moc se omlouvám!!!!!!“ křičela maminka toho chlapce. „Své omluvy si nechte,“ řekla rázně Sally, která neměla ráda, když mi někdo ubližuje a rozběhla se za mnou. Já doběhla až za roh a pomyslela jsem si, jak moc jsou lidé hloupí, když soudí člověka podle barvy kůže a jak moc jsou slepí, když mají svůj jediný modrooký ideál.

Lisi

O spoustu, spoustu, spoustu, ale opravdu spoustu kilometrů dál...

Nuda. Nuda. Nuda a ještě stokrát nuda. Hledím na svůj odraz v zrcadle, které stojí ve velkém pokoji v hotelu Modrá laguna v Keni. Mé dokonalé blond JÁ mi mává. Jsem krásná, a to všichni ocení, ale proč se schovávat když se můžu jít ukázat ven cizincům. Budu jim připadat krásná a exotická, protože takovéhle dívky v Africe moc nejsou. Vlastně vůbec nejsou.

Nadšeně vyběhnu ven a usměji se na domorodce, který právě nese čaj pro nějakého z bohatých klientů. On se na mě podívá, jako bych spadla z Marsu a jde dál. „Zvláštní člověk,“ pronesu a utíkám do jídelny na večeři.

Není tu moc lidí jen moji rodiče, pár starých Japonců a velmi bohatý Ind. Rozběhnu se ke svým rodičům, ale někdo mi podkopne nohy. Ležím na zemi a dívám se kolem. Všichni sedí u stolů, ale jen tmavý číšník, který předstírá, že usilovně pracuje, se podle usmívá. Určitě to byl on!!!

Hbitě vstanu a utíkám k pultu s jídlem. Vezmu si talíř a uvažuji nad tím, jestli si dám salát s tuňákem nebo pizzu. Bude to pizza. Chci si nandat kus salámové pizzy, ale někdo do mě vrazí a talíř mi vyklouzne z rukou. S hlasitým třísknutím se rozbije o zem. Opět všichni sedí u stolů, jen ten tmavý číšník přerovnáva talíře.

Utíkám do našeho pokoje k zrcadlu a pláču. Nevím proč, ale najednou mi bylo zle. Možná to osud tak chtěl. Chtěl, abych dostala lekci. Ano. Přesně to chtěl. Chtěl mi jen trošku nastínit, jak se cítí Nana. Najednou mi moje oči nepřišly tak krásné. Byly obyčejné... jako měl kde kdo.

Podívala jsem se do zrcadla, ale neviděla jsem sebe. Viděla jsem malou usazenou Nanu. Došlo mi, co to znamená a v duchu jsem se zastyděla. Stačila mi jen malá chvilka, abych byla „jiná“, ale Nana je ta „jiná“ celý život. Přisahám, že se jí za své chování omluvím a budu na ni hodná, protože teď vím, jaké to je být - JINÁ A NECHTĚNÁ.

„Zbavme se předsudků a svět bude lepší.“

Holka z příběhu

Kateřina Koblrová

ZŠ, Rabasova 821, Slaný (7. třída)

Čestné uznání v I. kategorii, Daniel 11. ročník

Toshiko Kasamaši. Tak se jmenuju. Je mi sedmnáct let a ráda sleduju seriály. Víte, začátky mi nikdy nešly. Do České republiky jsem přijela před dvěma roky za studiem. Česko mě fascinovalo už jako malou. Chtěla jsem se tu učit, mít tu přátele a zároveň obdivovat památky. Můj sen se splnil, ale zatím se mi daří jen to obdivování památek. Kamaráda mám ve třídě jen jednoho a to je jen minimum toho, co si každý den vytrpím.

„Šikmoočko!“

„Čínane!“ slyším téměř okamžitě, jakmile vejdu do své třídy. Se zatnutými zuby se snažím své spolužáky ignorovat. Vždy mi vadilo, jak na mě lidé koukají, a přeci jen, to nebylo správné. Protože já jsem taky jenom člověk.

„Nevšímej si jich.“ špitne Aiden, můj kamarád s blondatými vlasy. Morskne po třídě zlý pohled a zahučí: „Nechte toho!“ Po třídě se ozve nesouhlasné

bučení, ale po chvíli se po třídě rozhostí ticho. Aiden si sedne na své místo a dál se nenápadně věnuje svému nedopsanému úkolu.

Sedám si k němu a připravím si věci na hodinu.

„Blbko!“ řekne Clarice, má spolužačka a shodí mi sešity z lavice. Ostatně, jako vždy.

„A to všechno jen kvůli tomu, že nejsem z Česka?“ vrčím a zvedám své sešity zpátky na své místo na lavici.

„Povím ti příběh, Tosh,“ ozve se nenápadně Aiden a schová domácí úkol.

„Krátký, nesmyslný, sice improvizovaný...“

„Prostě povídej,“ přeruším ho a blondák se usměje.

„Žila byla jedna holka, Japonka, ale lidé ve škole ji prostě neměli rádi. Nádávali jí, i když jim nikdy nic neprovedla. Nikdy...“

Zvonění.

Po dalším zvonění se okamžitě zvedám a jdu pryč ze třídy. Úplně zapomenou na nedokončený příběh.

„Tak sakra, Toshiko!“ ječí Aiden a dobíhá mě. „Příběh není celý.“

„Promiň,“ řeknu „pokračuj.“

„Nikdy nikomu nic neudělala. A víš, v čem je ta pointa? Ona se nikdy nevzdala. Bojovala za to, jaká je. Jednou totiž její spolužáci pochopí, že není jiná. Nehledě na rasu, barvu očí, stylu. Lidé pochopí, že i přes to, co oni dělali jí, je ona měla ráda a jednou se za sebe budou stydět. Otázkou je, budeš ta holka v příběhu ty? Budeš bojovat za svá práva? Co pro to uděláš, abys byla ty hrdinkou v příběhu?“

Němec

Jakub Kraus

ZŠ Emila Zátopka, Pionýrská 791, Kopřivnice

Čestné uznání v I. kategorii, Daniel 11. ročník 2013/2014

Jmenuji se Herman Strauss, tehdy mi bylo 23 let. Právě se odehrával největší konflikt všech dob. Byl jsem mladý a věřil jsem všemu, co říkal náš velký vůdce Adolf Hitler, jen jedné věci jsem nevěřil - a to, že Židé jsou nejhorší a nejšpinavější stvoření na světě. Sám jsem měl několik židovských přátel a myslím si, že v některých ohledech byli lepší než někteří Němci.

Jako většina mladíků jsem dobrovolně vstoupil do armády, kde mě vycvičili, abych zabíjel.

Poté mě poslali do Francie, bylo 15. června, před pěti dny začala invaze, ale pro mě válka na frontě skončila stejně rychle, jak začala. Hned další den mě při náletu spojeneckého letadla vážně zranila střepina z letecké pumy. Převezli mě do Německa, kde jsem se dva roky léčil z následků.

Když jsem byl v nemocnici, slyšel jsem, jak Německo začíná válku prohrávat. První neúspěchy se objevily v severní Africe u El Alameinu. Pak přišel Stalingrad. To už mě ale pustili z ústavu, odkud jsem rovnou putoval na přecvičení. Výcvik trval asi měsíc a na konci zúčastněným oznámili, kam koho pošlou. Mě poslali do Polska, abych chytal Židy a posílal je do Osvětimi.

Někteří z nás jsme odjeli do Krakowa, kde nám udělali instruktážní přednášku. Vůbec se mi to nelíbilo, já chtěl do Ruska. Chtěl jsem zabíjet komunisty. „Kdyby to bylo nutné, klidně padnu za svou vlast,“ říkal jsem jednou vojákoví, který stál vedle mě. Bohužel mě zaslechl velitel a začal na mě rvát, co se vzpírám rozkazu. Potom nám udělal hezky rasistickou přednášku.

„Všichni bychom chtěli bojovat někde na frontě. I já bych chtěl bojovat na frontě, ale nemůžu a vy taky ne! Musíme bojovat proti nepříteli, který je uvnitř naší říše a kazí nám naše válečné úsilí. Ničí železnice, mosty, abychom nebyli schopni dopravit zásoby na frontu. A ti nepřátelé se nazývají Židi, odporní Židi!!! Za všechny naše prohry můžou Židi. Tak mi pomozte je zničit!“

Všichni kolem mě se začali radovat a jásat.

Další den nás poslali do nedaleké vesnice, abychom vypátrali skupinu Židů skrývajících se ve sklepě nebo na půdě nějakého domu.

Ve vesnici stálo asi jedenáct domů. Rozdělili jsme se do dvou skupin, v každé po šesti vojácích. Naše skupina si vzala pravou stranu. Vtrhli jsme do prvního domu a za pomoci mírného násilí a výkřiků jsme rodinu z domu vyhnali. Postupně jsme prohledali dům, ale nic jsme nenašli. Stejně to proběhlo u dalších dvou baráků. Vtrhli jsme do třetího, já a ještě jeden voják jsme zamířili do sklepa. Ve sklepě stálo pár sudů, poličky se zavařeninami, bicykl a skříň. Už jsme se chystali k odchodu, když si voják, který mě doprovázel, všiml, že místnost nějak malá. Začal klepat na jednu ze stěn. Na krajích byla cihlová, ale dál již dřevěná a uprostřed dominovala skříň. Když zaklepal na dřevěnou část, uslyšeli jsme dutý zvuk.

„Odtlač tu skříň. Já mám samopal a ty pušku, bude to tak bezpečnější,“ přikázal mi.

Souhlasil jsem. Opřel jsem se o almaru a zatlačil jsem. Před námi se objevila další místnost. A v ní se krčilo asi deset lidí. Vyhnali jsme je ven před dům, tři muže, tři děti a čtyři ženy. Prohlédli jsme je a naložili do nákladního vozu. Kapitán vytáhl svou pistoli a celou rodinu, která bydlela v domě, na místě nemilosrdně zastřelil, z očí do očí. Když se otočil, zahlédl jsem, že se usmívá. Vážně pochybuji o jeho duševním zdraví.

Následující týdny jsme dělali prakticky to samé. Prohledávali vesnice a zabíjeli nevinné lidi.

Po těchto dvou týdnech neustálého stereotypu jsme dostali úplně nový druh úkolu. Měli jsme jet do tábora Osvětim, kde jsme měli pomáhat se zplynováním Židů a dalších „méněcenných“. Když jsme tam přijeli, vše jsem pochopil. Proč jsme je vraždili i tu nenávisť k nim. Všichni byli tak špinaví a hubení. Už chápu, proč jsou tak škodliví, jsou to bacilonosiči. Vyhubí nás jejich nemoci a jejich špína. Pokud válku prohrájeme, bude to jenom jejich vina. Musíme se jich zbavit, dokud je ještě čas.

Preludium a fuga h moll

Michaela Augustinová

Konzervatoř Plzeň, Kopeckého sady 10, Plzeň

1. místo ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

Nastala jedna z těch chvil, kdy jsem se toulala po Plzni a marně sháněla vánoční dárky. Předchozí dny už jsem prošla téměř celé centrum, nezaujalo mě ale vůbec nic. Tentokrát jsem z trolejbusu vystoupila úplně jinde, než kam běžně chodívám. *Třeba tu najdu nějaký nový obchod...?*

Všude bylo liduprázdno, jedinou společnost mi dělal třpyt sněhových vloček na chodníku, strašlivý chlad a shluk melancholicky šedohnědých domů. Starší se opíraly o mladší, menší se krčily ve stínu těch vyšších. Každý se lišil od ostatních, a přesto všechny spojovalo totéž – ponurý, opuštěný výraz fasád, rampouchy na oknech a zamrzlé potůčky vody, které z nich tekly v předchozích teplejších dnech. Pronikavé pohledy zakaboněných pavlačí mě trochu znervózňovaly. Raději jsem je rychle míjela a šla dál. Co tu vůbec dělám?! Ale cosi mě táhlo kupředu.

Melodie vycházela z jednoho nenápadného obchůdku. Už když jsem se blížila, poznala jsem, že skladba je v mollové tónině, a těsně před vchodem nebylo pochyb, že slyším Bachovo Preludium h moll. Zvuk cembala mi ale připadal poněkud zvonivější než obvykle a každý tón překypoval vznešeným smutkem. Zbystřila jsem. Proč se mi hudba jeví tak zvláštní a působivá? Kdo to jenom hraje?

Než jsem se nadála, seděla jsem v pohodlném křesle, držela v ruce obal od staré vinylové desky Zuzany Růžičkové a poslouchala čarování s tóny Temperovaného klavíru. V hlavě mi vytanula vzpomínka na knížku, kterou mi babička před třemi roky darovala k Vánocům. Už tehdy mě kniha o životních osudech Zuzany Růžičkové zasáhla. Bylo mi tenkrát čtrnáct, přesně tolik jako jí, když se jí život obrátil vzhůru nohama...

Hudba dodávala mým myšlenkám zvláštní atmosféru a přede mnou se začal odvíjet příběh jako na filmovém plátně:

Budoucí skvělou cembalistku Zuzanu Růžičkovou propustili už z primy gymnázia a v lednu 1942 deportovali do Terezína. Nechápala proč. Až doposud si nevšíkala toho, že by do společnosti nezapadala – bez problémů chodila jak do křesťanského kostela, tak na hodiny klavíru. Židovskou hvězdu však nosila už tenkrát. Ukrytou pod kabátem.

Na okamžik jsem přerušila tok myšlenek, protože mě zaujaly melodické a harmonické postupy v preludiu. Vyvíjely se tak, jako by autor po něčem tápal, něco hledal. Možná důvod nemilosrdného osudu?

V táboře se shromáždilo mnoho vzdělaných lidí, jakási evropská špička. V Terezíně také slychala dobrý orchestr se slavným pianistou a koncerty dětského sboru. V roce 1943 Zuzanu převezli do Osvětimi-Birkenau. I tady ji muzika provázela.

Kdo by neměl rád písně Voskovce a Wericha? Ani Zuzana nebyla výjimkou. Na jednu si vzpomněla a začala si ji po paměti notovat. Když zpívala, šla jí práce od ruky rychleji. Spoluvězni na zpívající děvče s úsměvem hleděli, někteří měli i chuť se přidat. Všeobecná hořkost v ovzduší se částečně rozplynula a nebýt té těžké práce, snad by zavládla i uvolněná atmosféra.

Jen jedna osoba v okolí entuziasmus nesdílela – polská bachařka. Zavěťřila bezstarostnost. V kombinaci s češtinou se to nedalo vydržet. Roztřásla se vzteky. *Tomu se musí udělat přítrž!* Žádný z vězňů nezaznamenal, jak se do jejich řad vmísil obličej dozorkyně zkřivený nenávistí. Ostatně si dala záležet, aby je překvapila (jinak by to už přece nebyla taková zábava) – *zvlášť tu malou židovskou primadonu. Co si o sobě vůbec myslí? Že se kvůli ní Osvětim promění v útulné místečko, kde se zpívají písničky, lelkuje se nad omalovánkami a do pusy lítají pečení holubi?* Její rozčilení neznalo mezí. Nejradši by zavolala posily, aby zlynčovaly všechny ty hajzly s tupými úsměvy a navěky jim je vymazaly z rejstříku výrazů. Jenže to by selhala její šoková terapie. Pouze toto vědomí ji přimělo zůstat zatím v klidu. *Zatím...*

Proplétala se mezi vězni a s každým dalším krokem byla blíž „spravedlnosti“. Představovala si, jak její zásah proběhne. Dá té holce pěstí? Mrští s ní na zem a kopne do ní? Bylo příjemné pohrávat si s takovouhle myšlenkou, *ano, ta buřička by to zasloužila*. Jenže musí stačit facka a slovní napomenutí.

Zatajila dech. Příčina jejího problému stála otočená zády a hloubila příkop. Nevšímla si jí. *Soustředí se akorát tak na lopatu a tu odrhovačku*, zaradovala se Polka. Ještě posečkala, sesumírovala si, co přesně a jakým tónem jí řekne, a vychutnávala sílu okamžiku. Odjakživa měla vytříbený smysl pro drama. *Ted' nastal pravý čas*. Zhluboka se nadechla.

„Tady se zpívat nebude!“ rozkřikla se na Zuzanu znenadání a udeřila ji do tváře. Dívka zmlkla a vyjeveně se na ni podívala. „Tady se totiž umírá,“ objasnila jí s gustem. „A nečum na mě jak sůva z nudlí!“ Nadšeně sledovala, jak dívčín úsměv zmizel. I ostatní vězni posmutněli. *Toto bylo měřítko poctivě odvedené práce*, pomyslela si spokojeně a pomalu odcházela. Cítila se báječně. Kdyby to viděl pan Hitler, byl by na ni pyšný.

Na okamžik jsem pozornost věnovala pouze hudbě a zaposlouchala se. Nejdříve do stoupajících sekvencí; pak melodie klesla dolů a zastavila se na dramatickém trylku.

Zuzanu ani její matku nakonec do plynu neposlali. Obě úspěšně podstoupily selekci, v červnu 1944 je převezli do Hamburku na těžkou práci. Denodenně vyjížděly odstraňovat trosky po bombardování nebo kopaly příkopy. V únoru 1945 byla transportována do Bergen-Belsenu. Musela nosit cihly. Celé hodiny nosila cihly. Celé dny nosila cihly. Na rukou sedřených do krve se jí už dávno dělaly omrzliny. Co bylo ale horší, pozvolna se objevovaly i na srdci...

Preludium uzavřel akord H dur. Zapečetil ho však nepřístupně? Ne. Ozvaly se první, osamocené tóny fugy. Jejich smutek víceméně navazoval na charakter preludia, jen se zdál být ještě hlubší.

Koncentrační tábor v Bergen-Belsenu byl osvobozen hned roku 1945. Návrat však nebyl o nic snazší než deportace – Zuzana se neměla kam vrátit. Přišla o všechny členy své rodiny kromě matky, která právě bojovala se skvrnitým tyfem. Přišla i o svou velkou lásku – klavír, měla úplně zničené ruce.

Ráz fugy se na pár taktů změnil, potměnou h moll prosvítla D dur.

Tak ji tedy propustili. Bylo jí sedmnáct a měla celý život před sebou. Zatím prožila jen jakousi předeheru, ponuré preludium života. Avšak nebýt toho preludia, nenastoupila by fuga. Období složitých myšlenek, několika nekonečných melodií naráz, z nichž se občas na závažné preludium vynoří ostrůvkovitá vzpomínka. Velmi dlouhé, strhující období fugy plné hudebního bohatství, vnitřních krás, vášní i rozjímání, které i přes rozmanitý průběh nikdy neopustilo hlavní téma, známé vlastně již na jejím začátku...

Zamyšleně jsem se zahleděla na letitý gramofon, na němž se pořád otáčela hrající deska. Válka vzala tolika lidem naději na veselou fugu, pomyslela jsem si hořce. Snad čeká alespoň mne. Jen škoda, že se životy tolika nevinných lidí odvíjely od melodie smrti a krutosti!

Zmocnila se mě zvláštní melancholie. Podívala jsem se výlohou ven a skoro nic jsem nepoznávala. Venku začalo hustě sněžit.

Andrea Seidlerová

Wichterlovo gymnázium, Čs. Exilu 669, Ostrava – Poruba

2. místo ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

Nebyla bych bývala si ho vůbec všimla, kdyby...

Autorem mé oblíbené knihy byl bezesporu Francois Villon. Dílo Balada se stalo pokrmem mé duše, tudíž jeho absence v regálu na obvyklém místě pro mne měla neblahý účinek. Tělo se mi zklamaně sesunulo do špinavého křesla místní čítárny. Oči se zahleděly na protější stěnu, úsměv povadl. V šeré místnosti osvětlené petrolejovými lampami sedělo jen několik málo odvážlivců. Každý v ruce držel něco jiného; jeden noviny, druhý cigaretu, třetí sklenku dobrého vína a pak zde byl ještě jeden mládenec, který v ruce držel mnou milované dílo Villonovo. Mé oči se jej snažily zhypnotizovat. Povedlo se. Mladík povstal a pomalu kráčel jistým krokem ke mně. Uklonil se, jak bylo zvykem a představil se jako Vladimír. Nemohl si nevšimnout mého zjevného zájmu o dílo, které stále držel v ruce. „Chcete jej?“ Zeptal se, tentokrát již nesměle. Možná se bál, neznal mou identitu, kdo ví, co si o mně myslel. „Moc ráda.“ Přitakala jsem. Najednou se dílo ocitlo v mých dlaních. Otevřela jsem stranu a začetla se. Nahlas.

Já u pramene jsem a žízň hynu. ... Směji se v pláči, doufám v zoufání.

Zastavil mě. Dál jsem už číst neměla. Uchopil mě za ruku a odvedl z čítárny ven. Bylo to nebezpečné, ale proč neriskovat. Má přeci také rád Villona. Kdo by ho neměl rád? Jedině barbar.

„Vladimíre, kam to jdeme?“ Podařilo se mi z úst vydat hlásku, což byl skutečně nadlidský výkon. Náhle se mi totiž před očima objevilo celé město v zapadajícím slunci z místa, které muselo znát jen pár lidí. Bylo neskutečně nedotčené člověkem.

Povídali jsme si celé odpoledne a poté i celý večer. Prodiskutovali jsme život Villona, všechna jeho díla, myšlenky reálné i smyšlené, domněnky, které nás oba pobavily.

Večer se blížil. Den skončil. Vlhký letní večer nás nepřestával udivovat. Bylo to tak kouzelné. Teď si nejsem jistá, zda ona kouzelnost spočívala v krásě přírody či v přítomnosti Vladimíra. Přestože jsem byla oficiálně maminkou prohlášena za budoucí ženu našeho milého, mladého, bohatého, nadaného pana úředníka, nevadilo mi to. Užívala jsem si v dané chvíli to, co bylo. (Na okolní realitu by se mi stejně myslelo těžko). A další tři týdny znovu a znovu. Až jednoho dne.

Přišel jako vždy s úsměvem. Drželi jsme se za ruce. Pociťovala jsem naprostý pocit štěstí, odevzdání se tomu druhému. Políbil mě lehce na právě nabalzamovaná ústa. A vyřkl slova, která neměl. Miluju tě.

Nebylo by na tom nic špatného, kdybych ho ten den neviděla naposledy. Kdybych věděla, že si jeho přítomnosti, pozornosti a citů budu smět užívat po celá další desetiletí. On ale musel odjet. Zjistila jsem to posléze. Byl to Žid. A dostal dopis.

A já. Směji se v pláči, doufám v zoufání.

Pochod smrti

Karolína Peřinová

Střední zdravotnická škola, Jaselská 7/9, Brno

3. místo ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

Zoufalství a beznaděj doprovází shrbené stíny. Úmorná cesta trvá již několik hodin. Je téměř nemožné udržet stále stejné tempo. Polonahé zástupy lidí se mlčky posouvají stále vpřed. Neví, co je jejich cílem. Někteří tuší, ale raději mlčí. Bez vody, bez jídla. Stále vpřed. Kdo se jen na okamžik zastaví, je zastřelen. Kdo se pokusí o útěk, je zastřelen. Kdo dojde živý do cíle, bude nejspíš také zastřelen.

*Krvavé stopy táhnou se vyprahlou zemí
žiznivý zločin vysouší ji stále
Lidské trosky hrůzou němí
vstříc smrti pochodují dále.*

V příkopech podél cesty ležela mrtvá těla. Oběti zemřely hlady, vyčerpáním, nebo je zastřelili stráže SS. Ztráty byly po několika dnech pochodu poměrně velké. Z tisíců jsou už jen stovky. Všichni, úplavice, horečka jsou jedinými průvodci nedobrovolných poutníků. Starší ženě se podlomila kolena a padla k zemi. Chvilé sténání ukončil dozorce ranou do zátylku. Střelba vždy znovu a znovu vyburcovala vysílené a notně prožděné řady vyhladovělých lidí. Tady strasti plná cesta ještě nekončí.

*Jsme vyčerpání a umíráme hlady
je asi zbytečné se ptát.
Tělo i duše vystoupily z řady
už nechce se jim vstát.*

Neplač, okřikla matka tiše svoji dvanáctiletou dceru. Dívka klečela na zemi a držela maminku za ruku. Přešli společně všechny útrapy a teď se jejich cesty najednou rozdělily. Holčička stále držela maminku za ruku a dívala se do mrtvých očí. Ještě cítila lásku, ale už zůstala na všechna příkoří sama. Dozorkyně chladnokrevně odtáhla mrtvou ženu z cesty do příkopu a dívku ždouchla zpátky do řady.

*Holýma rukama dotýkám se ohně
nepálí
Bosýma nohama stojím v závějích sněhu
nestudí
Jsem ještě živá?*

Většina těl z příkopů skončila v masových hrobech. Na jedné hromadě leží lidské ostatky mužů žen i dětí. Dlouhé, nesmyslné transporty a pochody připravily o život miliony nevinných lidí. Přeživší prošli peklem a odnesli si hluboké rány, které se časem zacelily, ale jizvy navždy zůstaly.

Tajemství skautského deníku

Šárka Kučerová

Konzervatoř Plzeň, Kopeckého sady 10, Plzeň

3. místo ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

Na konec schůzky se celý oddíl těší. Už zbývalo jen sklidit ze stolu odstřížky kůže, balíček schovat do skříně a pohodlně se uvelebit před krbem. Racek zhasl, aby uvolnil místo záři ohně, který kreslil po zdech fantaskní obrazce, a usedl na židli mezi nás. Klubovna byla plná dychtivého ticha a očekávání. Racek vždy najde nějaký zajímavý a dobrodružný příběh a ten nám převypráví způsobem tak mistrným, jakým to dovede jen on.

Dnes ale nezačal mluvit zpaměti, jak to obvykle dělává. Ze zadní kapsy kalhot vytáhl starý ošoupaný zápisník v hnědých kožených deskách. Byl značně poškozený a rozmanité listy, které snad ani nebyly nijak připevněné, přesahovaly na mnoha místech už tak dost chatrný obal.

Racek tuhle podivnou relikvii otevřel a bez jediného slůvka vysvětlení začal předčítat...

31. březen 1945

Je rozhodnuto, 5. dubna se stěhujeme. Dnes jsem mluvil s Vládou, Milošem a Kublou a všechno jsme domluvili. Spojka slíbil, že to zařídí tak, jak mu zítra dám vědět. Musíme zítra za Schovanci domluvit se na rozložení sil. Panečku, to bude něco, protiletectí na naší straně!

1. dubna

Je to dobré, Schovanci měli radost. Máloco jim teď vykouzlí úsměv na tváři. Vsadil bych se, že kdybychom jim k těm informacím přidali kus žvance, líbali by nám ruce. Nerad je vidím vyhladovělé, ale v poslední době se nám moc nedařilo, jídla je všude málo. Miloše jsem dnes poslal pro jistotu za tatínkem do Frýdlantu. Vypadal utrápeně, prý je otec moc nemocný. Aspoň jeden den by ten kluk měl prožít normálně, bez nějakého risku. V poslední době neznáme nic jiného.

2. dubna

Mám pocit, že mě každý sleduje. Každý se po očku dívá, když jdu po ulici. Nejraději bych vůbec nevycházel z domu. Mám černé myšlenky a noční můry. Stále častěji mě dohánějí pocity, že se na nás žene nějaká katastrofa, pohroma. Už jen tři dny a půjdeme za Schovanci do Beskyd. Tam nás bude víc a lépe vyzbrojených. Snad už se tam, mezi svými, tolik obávat nebudu. Koneckonců, nebude tam všechno ležet jen na mně, jako tady v Ostravě. Mám tu za bratry zodpovědnost.

3. dubna

Večer tu byla Marie, Milanova dívka. Celá vystrašená a uplakaná. Milana prý odpoledne před hospodou zatkli. Snažil jsem se ji utiшит, vždyť všichni víme, že Milan poslední dobou moc na šichty nedbal. Určitě si toho všimli i tajní. Pochybuji, že by tak rychle odhalili celý plán. I když...

4. dubna

Drapli nás! Nechápu, jak se to mohlo stát! Všechno jsme přece šifrovali, tajili, jak jen to bylo možné! Někdo nás musel udat. Sakra, měl jsem víc uvažovat, mělo mě to trknout. Že sebrali Milana, náhoda nebyla. Dnes ráno přišli pro nás a já už nemohl dělat nic. Nevím, co s námi bude. Já, Milan, Ota a bůhví kdo ještě, všichni teď musíme jen čekat. Čekat v tmavé díře na to, jak s naším osudem naloží jiní lidé. A jsou to ještě vůbec lidé? Je mi z toho zle. Tak rád bych všechno vrátil a do ničeho se nikdy nepustil. Ne kvůli sobě, kvůli těm nevinným klukům...

22. dubna

Dnes jsem se po dlouhé době konečně dostal ke kousku papíru, stálo mě to zatím všechny večere, které jsem vyměnil se strážným za tenhle kus novin. Je to docela solidní chlap, tedy proti ostatním. Nebije nás (moc) a dá se s ním občas vyjednávat. Nebudu říkat, že je to lehké, už na začátku jsem dostal takový výprask, za jaký by se nestyděl ani Frištenský. A ani teď to není lehké, pro dozorce je teror vězňů skvělá zábava. Mě mají obzvlášť „v lásce“. Možná

kvůli tomu, že jim nedělám tu radost, abych škemral nebo se choulil na zemi. Nevidím v tom smysl, jen bych dostal pár kopanců do obličeje navíc. To si to radši vytrpím na nohou, s rovnou páteří a vztyčenou hlavou.

23. dubna

Je to špatné. Toho kluka odvedle asi zastřelili. Ještě ráno jsme si povídali morseovkou přes zeď a teď se neozval už dobrých pět hodin. Bojím se. Nerad to sám sobě přiznávám, vždyť skaut je nebojácny, ale teď mám vážně strach. Bojím se o kluky, o svou rodinu, o osud Schovanců i těch, co zůstali na svobodě a pracují pro odboj dál, bojím se o osud své vlasti...

Poslední hodiny jsem si v hlavě probíral, zda jsem neudělal něco špatného, co by někomu ublížilo. Vzpomínám na všechny hádky s maminkou, tatínkem i bráškou... Jak rád bych to vzal zpátky. Vzpomínám na všechny lži, které se protivily zákonu o skautské pravdomlupnosti. Většina z nich však, doufám, byla ospravedlnitelná tím, co jsme dělali pro lidi. Vzpomínám, kolik jsme zničili mostů, těch cenných lidských výtvorů, jimž jsme měli být ochránci. Vzpomínám, kolikrát mě maminka prosila, abych toho nechal, a já neposlechl. Vzpomínám na nedávné dny, kdy jsem rozhodně nebyl, ba ani nemohl být veselý myslí. Uvědomuji si, že je to možná poslední moje zpráva. Zítra už tady nemusím být. Zbývají už tedy jen dvě slova: Ničeho nelituji.

24. dubna – ráno

Už je to dlouho, co jsem kluky viděl naposledy. Jak to asi zvládají? Za jejich utrpení přece můžu hlavně já. Kdo je do toho zatáhl? Kdo jim nezabránil v těch riskantních akcích? Kdo je nedokázal ochránit? Já. Já nesu odpovědnost za to, co se stalo a stane. Ale přísahám, jestli se odsud dostaneme někdy ven, do smrti jim to budu vynahrazovat. Nemůžu už toho moc napsat, protože mi dochází papír a okolo pořád chodí dozorci. Zvenku slyším střelbu. Tajně doufám, že výstřely nečekají také na nás, ale naděje mě opouští stejně rychle, jako mi ubývá místo na psaní. Je to asi konec mého tak úspěšně skrývaného deníku. Než mě ale vyvedou ven, chtěl bych ještě napsat poselství bratrům a sestrám, kteří určitě přijdou po nás: Pamatujte na zák...

Klubovna už hodnou chvíli napětím ani nedýchala. Očekávání všech by se v tu chvíli dalo krájet. Čekali jsme na poslední slova, na tu myšlenku, která by nás osvobodila od mlčení a čekání. Racek ale, opět beze slova, knihu zavřel. Seděl stejně jako my nehybně a jen hleděl na naše vyvalené oči a otevřená ústa. Pak pokývl hlavou.

Napětí ve mně jako by se tím klidným pohybem uvolnilo: „Racku, mohla bych si ten zápisník půjčit domů?“ Pousmál se – asi ho můj zájem potěšil – a sešit mi podal.

Ještě chvíli jsme na sebe všichni trochu nechápavě koukali, pak se ale atmosféra pomalu zklidnila a my zase začali rozebírat všední záležitosti. Za živého hovoru jsme se v malých hloučcích rozešli každý svou cestou.

K zápisníku jsem se dostala druhý den večer. Voněl. Tou měkkou, vlídnou vůní, jakou znám z antikvariátů. Jak jsem si myslela: listy opravdu nepocházely z jedné vazby, dokonce některé snad ani nebyly určené pro psaní. Našla jsem tam popsaný pytlík od cukru, novinový list i cár papíru umaštěný od něčeho, co snad mohl být salám. I když...

Pozorně jsem si deník znovu přečetla – dvakrát, snad i třikrát po sobě. Četlo se obtížně. Často jsem hledala pokračování, některá slova jsem musela domýšlet. Pořád mi ale něco chybělo... Jméno autora, samozřejmě! Člověk, který tohle napsal, by přece neměl být zapomenut! Musím se příště Racka zeptat.

Už jsem chtěla jít spát, když z desek vypadl kousek papíru. Byl docela nový a text na něm byl psán Rackovou rukou. Byla to jen kratičká poznámka. Možná chtěl, abych ji našla...? Jinak by si přece ten lístek vzal, než mi knihu půjčil. Nebo ho v deskách zapomněl? Zvědavě jsem se začetla... a pochopila.

Bratr Vladimír Čermák byl jedním z členů Odboje slezských Junáků za druhé světové války. Skupina se pod jeho vedením zasloužila např. o zásobování beskydských partyzánů, opatrování zbraní, pomoc uprchlíkům z táborů a mnoho dalšího. Asi 50 členů vedení Odboje (včetně br. Čermáka) bylo v době mezi 3. a 20. dubnem pozatýkáno. Vladimír Čermák byl 24. 4. 1945 s první skupinou vězňů odvezen do polského Těšína a tam na židovském hřbitově popraven.

Revialle

Jana Švédová

Gymnázium, Smetanova 168, Moravský Krumlov

3. místo ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

Vždy mu říkali, že má obě ruce levé. Že z něj nic nebude, že nic nevydrží. Smáli se mu, když nesvedl v hodině tělesné výchovy běhat jako ostatní. Jak by taky mohl, byl v srdci umělec, jak se patří. Hleděl na svět přes clonu, kterou normální smrtelníci neviděli. Přes clonu připomínající průhledný záves, vonící po starém papíru. Přes clonu, která dělala věci hezčími, důležitějšími. Proč se měl pohybovat tak rychle, když si potřeboval prohlédnout vše kolem sebe? Proč utíkat? Před čím a nač? Školu nenáviděl. Matematika, fyzika...

„Na co?“ zeptal se jednou, ale odpovědí mu bylo vykázání do kouta a poznámka, za kterou doma dostal vyčíněno. Svou zemi neměl rád. Ačkoli chápal, že má štěstí, že žije právě tam.

„Co by s námi bylo, kdybychom bydleli jinde?“ optal se svého otce. Bylo mu tenkrát šestnáct let a otázek, těch měl spoustu. Chybělo mu tolik odpovědí, že nevěděl, kdy se přestat ptát. Ale jedna otázka ho tížila nejvíce. Co by s ním vlastně bylo, kdyby nebyl Němec? *Mohl bych studovat? Mohl bych cestovat? Měl bych střechu nad hlavou? Měl bych stále rodiče? Byl bych šťastný? Měl bych strach?* Tížila jej taková spousta otázek a dostavovalo se tak málo odpovědí. A v hloubi duše byl rád, že je neznal. Jediná odpověď, která mu byla neustále předesílána, byla ta, že není schopný uběhnout kilometr pod pět minut, což mu pravidelně kazilo vysvědčení čtyřkou z tělocviku.

A hle, přece teď běží Paříží, jak nejrychleji může. Nehledě vpravo či vlevo, nohy jej nesou po silnici dlážděné kočičími hlavami a sutinami z okolních domů. Po silnici dlážděné porážkou a smutkem. Po té cestě, která nevede nikam jinam, než do srdce národa, který Německo, jeho vlastní země, poslalo do záhuby. Zastavil se před Eiffelovou věží. Ani si nevšiml praporu s hákovým křížem, který se na vrcholu věže tyčil už bezmála dva roky. Nezajímal ho. Neradoval se z vítězství. Pamatoval, jak jej tenkrát oslavující vojáci celou noc pouze rušili od klidného spánku a každá vzpomínka na toto tažení mu vháněla mráz do žil. Vydýchal se a jeho oči bloudily po okolí. *Kudy teď?* Cítil, že *on* je tu. Srdce mu bušilo jako nikdy, dokonce víc, než když pobýval na frontě. Oči těkaly chvíli po zemi, chvíli po obloze, jako kdyby čekal, že mu šedá mračna napoví, kudy se vydat. Uslyšel prasknutí. Bylo sotva po poledni, ale město bylo tak tiché, pusť, jako kdyby bylo prázdné. Všichni seděli doma a truchlili nad svým osudem, říkal si. Sám by to udělal taky, kdyby mu nějaký rádoby nadřazený národ sebral místo, které tolik miloval. Rychle zahnal všechny myšlenky, utáhnul si armádní boty a vydal se tam, kde slyšel před chvílí ono prasknutí.

Kudy teď? Tiše opakoval tuto větu, dokola a dokola. Cítil, že je tak blízko, že se mu z toho hodlala rozskočit hlava. *Doprava? Doleva?* Zprudka zatočil vpravo a běžel dál, jak nejrychleji mohl. Ovšem, když uviděl zpoza dalšího rohu přicházet hlouček vojáků, zpomalil, hrdě se na ně usmál. Ostatně jako vždycky. Divil se, že nikdy nepoznali, jak falešný je jeho úsměv. Jak se nenáviděl za to, že nosil uniformu.

„Schreibert Franz, Oberschütze,“ ohlásil se, když zdvihal pravici k zasalutování. Jakmile zašla tato skupinka za další roh, rozběhl se jako lvice za potravou. Klapání jeho bot ustalo až před starým židovským obchodem v zapadlé, slepé ulici. Ve výloze visel jen oprýskaný nápis „JUDISCHES GESCHAFT“, sklo bylo dávno rozbité a příčky z rámu kolem výlohy vytrhané. Stejně jako ve všech ostatních židovských obchodech, které byly v minulých dvou letech vyrabovány kvůli oněm „skvělým“ židovským statutům, které se Němcům podařilo pro-

sadit i zde. Nechápal je. Nešlo mu na rozum, jak někdo může být tak necitelný k lidské bytosti, jako kdyby sám byl něco víc. Dusil v sobě nenávist k vlastní zemi už tak dlouho, nechápal, jak může svědomí někomu dovolit dělat taková zvěrstva. Jak někdo může ubližovat tolika lidem.

Nahlédl dovnitř. Nic neviděl, jako kdyby tam snad nikdy nikdo nežil. Jeho bušící srdce jej však táhlo dovnitř tak silně, tak odhodlaně, že bezmyšlenkovitě zatlačil na ztrouchnivělé dveře, které s hlasitou ránou vyskočily z pantů a dopadly na podlahu. Zvedl se oblak prachu. Okamžitě naplnil jeho plíce a on začal hlasitě kašlat. Z očí mu vyrazily slzy, ale to mu nezabránilo nechat je otevřené. Přitiskl si k ústům kapesník a vešel dovnitř. V opadajícím prašném oparu spatřil siluetu rozbitého pultu, dřevěné police povalující se po podlaze, ze které bylo vytrženo několik prken. Zavrával, když v onom děsivém přítmí šlápnul do prázdna – to někdo prorazil v podlaze díru vedoucí až do sklepa. Ze stropu visely držáky na lucerny, které si zřejmě jedna z těch nenasytných, nechápavých oblud odnesla s sebou domů.

To, co jej na tomto pohledu tížilo, bylo, že obludy, ty šílené bytosti omámené propagandou, ta bezduchá těla, která ničila existence jiných, byli lidé. Nic jiného, než lidé. Lidé, jako on, jako jeho matka a otec, jako jeho mladší bratr. Nic jiného, než lidé, které denně potkával na ulici, lidé, kteří se báli o své domovy, o své životy. To oni ničili, rabovali, zabíjeli, nenáviděli. Ať už to byli vojáci, oficiři, ať už to byli civilisté omámení Hitlerovou propagandou, nebo ti, kteří se pouze báli následků z toho, že názory Vůdce nesdílí. Všichni se báli, všichni měli strach. Vždyť to je to největší, co válka přináší. To, co nutí člověka jednat bezmyšlenkovitě, bezpáteřně, jako ovce, která běží s davem do ohrady, a myslí si o ní, že ji udrží v bezpečí. *Hloupí lidé...*

Prásk! Svalil se na podlahu, tisknouc si ruce k obličeji, kterým mu prostupovala tupá bolest. Něco ho trefilo. Nebo spíše někdo, jak usoudil podle rychlých, vzdalujících se kroků.

„Ravialle!“

To jméno... Poprvé se s ním setkal před třemi lety. Moc dobře si na to vzpomínal. Probudil se uprostřed noci, zděšený jako zvíře utíkající před lovcem. Tak vystrašený, že chvíli nevěděl, kde vlastně je, kdo vlastně je. *Ravialle...* To jméno mu hlodalo v mysli. Jak se tam dostalo, nevěděl. Zkrátka tam bylo. A už nikdy z jeho mysli nezmizelo. Bylo mu čerstvě devatenáct, dostudoval uměleckou střední školu, měl po maturitě, čekala ho zářná budoucnost na univerzitě a kariéra malíře, fotografa. *Ravialle...* To jméno ho ubíjelo. Kdykoliv je vyslovil, nebo si na ně jen vzpomněl, zhostila se ho úzkost. Taková úzkost, jako kdyby někdo svíral jeho srdce v pěsti a tiskl jej, jen aby konečně přestalo bít. Přesně tak se totiž cítil onen Ravialle. Ztracený, osamocený, slabý. Kdo to byl? Neměl nejmenší tušení. Ale cítil, že mu musí pomoci. Ať je to kdokoliv. Musel.

Dva dny na to se přihlásil do armády. Následovala strašlivá hádka s rodiči. Bydleli na venkově, pár kilometrů od Berlína, i tak je však Hitlerova propaganda neminula. Co je ovšem neminulo také, byl zdravý selský rozum. Nikdo z nich velkému diktátorovi nevěřil nos mezi očima. Dávali si velký pozor na to, co říkají, jak se chovají, kam chodí, s kým se stýkají, ale nic nemohlo změnit fakt, že s ničím, co se dělo - s válkou, s okupacemi, se zabíjením – nesouhlasili. Frank si několikrát vyslechl, že se zhola pomátl. Že přece nemůže podporovat zabíjení, zvěrstva, naprosto nesprávnou a nesmyslnou ideologii. Marně se snažil všem vysvětlit, že to, co dělá, nemá s režimem nic společného. Že za všechno může Ravialle. Mladík, který zoufale potřebuje pomoc. A že i kdyby to měla být jediná správná věc, co kdy udělá, zkrátka mu pomoci musí a tohle je jeho jediná šance.

Od té doby rodiče neviděl. Ani svého mladšího bratra. Arturovi bylo devět let a ke svému staršímu bratrovi božsky vzhlížel. Chtěl být jako on, chtěl malovat ptáčky a děti hrající si na návsí, chtěl nosit oblek a aktovku, jako dospělí chlapi. Často staršímu bratrovi kradl černý uhel, aby si mohl malovat po školních sešitech. Na rozdíl od něj byl však už ve svém útlém věku o mnoho zdatnější. Jeho blondaté vlasy a modré uhrančivé oči byly tak jiné od těch uhelně tmavých Franzových, a i přes to všechno si byli tak blízcí. Před svým odchodem dostal od Arthura dřevěného panáčka na památku a na oplátku mu sám ještě jednou vysvětlil, ať poslouchá rodiče a ať hlavně nedělá stejné hlouposti, jako on sám.

Ravialle... Jak jedno hloupé jméno může změnit člověku život? Najednou se ocitnul ve výcvikovém táboře. Nikdy vojáka ani neviděl, natož aby věděl, čím vším si musí projít. Dny strávené po kolena v bahně a špíně, týdny bez spánku a soukromí, bez rodiny a přátel. Z celého oddílu byl nejmenší a, ano, stále nebyl schopný uběhnout kilometr pod pět minut. Což mu tentokrát nepřineslo čtyřku na vysvědčení, ale večery plné trestů a odříkání. A to neustálé opakování nesmyslných hesel, která mu šla silně proti srsti. Všechno ho to ubíjelo a ničilo. Utekl by, ale dobře věděl, že by tím riskoval osud celé své rodiny. To jedno jediné tajemné jméno jej drželo při životě. Díky němu byl odhodlaný dodělat, co započal. *Najdu ho. Zachráním ho.*

Na frontě se držel slibu, který dal otci. Nikdy nikoho nezabil, i přesto, že měl zbraň neustále odjištěnou, nachystanou k útoku. Nepříteli se spíše zbáběle vyhýbal. V zákopech často přemítal, jestli je to, co dělá, správné. Mohl by snadno přeběhnout na druhou stranu, přidat se k nepřítelům a postavit se zemi, která mu pila krev tak dlouho. Zemi, která ohrožovala ostatní, která plenila a ničila. Ale představuje jeden člověk takový rozdíl v počtu milionů? A nevyjde to vlastně na stejno? Ať stojí kdekoliv, na straně dobra či zla, všichni v této válce zabíjí. A jaký je v tom rozdíl, zastřelit Němce, Francouze, Brita? Každý z nich je pouhý člověk. Každý, do jednoho. Jediný rozdíl je v jejich řeči

a přesvědčení. Nechtěl zabíjet, nikdy, nikoho. Proto se po několika týdnech, bez jakékoliv výzvy či povolení, přidal ke skupině zdravotníků a svůj pobyt na frontě strávil pomocí zraněným.

To samé dělal i při dobývání Belgie a Francie. Stál v pozadí a obvazoval rány všem těm zmateným, mladým hochům, jejichž hlavy byly ošálené stále se opakujícími propagandistickými hesly. Jen s tím rozdílem, že do akce se přihlásil dobrovolně.

Musel se dostat do Paříže. Po několika týdnech pátrání a usilovného vyptávání se dozvěděl, že jistá židovská rodina pyšníci se příjmením Ravialle žila právě v hlavním městě Francie. Otázka však byla, jestli tam stále je. Moc dobře věděl, co se děje s Židy v jeho rodné vlasti. Francie byla německým antisemitismem dosud nedotčena, ale bylo velmi pravděpodobné, že se i tato rodina někam ukryla. V důsledku však nebyl šťastný, že se jim invaze povedla. Francie byla ztracena. Židé a nežádoucí lidé budou zlikvidováni. Německá říše se rozpíná. *Co jsem to provedl...*

Zvedl se ze země a rozběhl se za kroky, které zřetelně slyšel před sebou. Cítil, jak mu po zaprášeném obličejí stéká pramínek krve, po pár krocích klopýtl o prkno, kterým mu ona osoba před chvílí zřejmě zlomila nosní kost. Odhazoval rozbitý nábytek, který mu překážel v cestě, probíjel se tmou a starobným pachem, kterým byl obchod protnut. Slyšel, jak mu někdo hází sutiny pod nohy, jen aby mu utekl, jen aby měl čas se schovat, aby mohl přežít.

„Ravialle!“ zakřičel znovu. Opět bez odezvy. Zvuk kroků se mu ztratil v dlouhé chodbě, v zadní části domu. Neměl tušení, kam běžet, kam se obrátit. Domy tu byly tak jiné, než u nich doma. Špinavým předloktím si otřel krev z obličeje a tiše, bolestně syknul, když se dotknul kořene svého nosu. Pomalu se vydal chodbou dál. Tou tichou, zlověstnou tmou. Našlapoval tak lehce, jak mu jen vojenské boty dovolily, v kapse nervózně stisknul Arthurova dřevěného panáčka, kterého nosil všude s sebou. Zakopl o schod a v přítmí nahmatl celé schodiště. Věděl, že vedlo na půdu, protože druhé patro tento dům neměl. Pečlivě se rozhlédl, jestli nemohl útočník utéct někam jinam. Znovu si otřel nos a ústy se zhluboka nadechnul. Uchopil se zábradlí a vydal se po schodišti vzhůru.

Když otevřel dveře, jen těsně jeho hlavu minul těžký kámen. Vyplašeně se skrčil, ale s odhodláním jemu vlastním se ihned vydal do půdního prostoru. Díry ve střeše mu poskytovaly dostatek světla, aby viděl, jak se pohnul nemotorně pověšený závěs v zadním pravém rohu půdy. Už se ani nesnažil být potichu. Vyhnul se několika bednám se starými hračkami a několika dalším s neprodaným zbožím, podlaha pod jeho kroky nepříjemně skřípala tak, že se začínal bát, že jeho váhu dlouho neudrží. Uchopil starý, zaprášený závěs a jedním pohybem jej strhnul.

„Ne me prenez pas loin!“ vydralo se z hrdla mladíka, zoufale se krčícího v rohu. Franz se však nezmohl na odpověď. Jen hleděl na onoho chlapce, přímo jej propaloval pohledem, prohlížel si ho, studoval ho.

„Ravialle...?“ zašeptal po chvíli ticha. Sledoval, jak mladíkovi vytryskly slzy, jak kývnul, smířený se vším, co jej čeká. Sotva mu mohlo být osmnáct let. Přerostlé a rozčuchané tmavé vlasy mu padaly do obličeje, kterému vévodily téměř černé oči, stejně uhrančivé, jaké Franz vídával celý život u Arthura. Na špinavých propadlých tvářích mu slzy vykreslovaly spleť cestičky a padaly z jeho brady na vyzáblé, třesoucí se ruce, které tiskly k divoce se zdvihající hrudi tlustou, v kůži vázanou knihu. Kroniku rodiny Ravialle, to poslední, co mu na světě zbylo.

Franzovi se podlomila kolena. Úlevou, vyčerpáním, ale i bolestí z právě přeraženého nosu. Ztěžka rozepnul armádní kabát a odhodil jej, aby hned poté bez jediného slova uplakaného chlapce objal.

„Nikam tě neodvezu,“ zašeptal po chvíli do mladíkova vzlykotu.

Sebastien Ravialle, narozen 3. listopadu 1924 v Paříži, se do svého rodného města vrátil až po druhé světové válce. V kapse si s sebou tenkrát vzal dvě stě franků. Místo, kde kdysi pobývala jeho rodina, celý obchod, celý jejich dům, to vše už byly jen ruiny. Místo, kde mu jistý starší vojín Franz Schreibert zachránil život, už dávno nebylo. Hleděl na rozpadlý dům, vzpomínal na chvíle, kdy se v jeho útrobách dny a noci schovával v naději, že nikdo nepřijde, nikdo jej nenajde, nikdo jej neodvede tam, kde skončil jeho otec, bratr i sestra. Vzpomínal, jak na půdě, kam zatékalo a profukoval tudy silný vítr, strávil dva týdny s Franzem, německým vojákem, který mu jako jediný člověk nabídl pomoc.

S Franzem, který i přes svou německou příslušnost miloval ostatní lidi. S Franzem, který mu zachránil život a se kterým se stali nejlepšími přáteli. Vytáhl z kapsy starou, zažloutlou knížku. Šlo o doklady, které mu Franz donesl jen pár dní před tím, než oba utekli. *Bartholomew Christopher Wilson, narozen 5. října 1922 v Hasetings*. Říkal tenkrát, že je vzal jednomu z vojáků, které ošetřoval na frontě. Bylo mu jedno, jestli ošetřuje „své“, nebo „cizí“, zkrátka pomáhal, komu musel. A přesně to na něm Sebastien tak obdivoval. Bartholomew Christopher Wilson. Tak si musel Sebastien říkat až do konce války. Tak si musel říkat, když s boží pomocí prchal z Francie do Velké Británie. Tak se musel podepisovat, když si s Franzem dopisovali. Znovu se zahleděl na rozpadlý dům a zavzpomínal, jak si povídali o svých rodinách. Jak mu tento mladý německý voják vysvětloval, že se svou rodinou není v kontaktu. On sám mu poté popisoval, jak nejdříve odvedli jeho otce a staršího bratra, a po pár týdnech zastřelili i matku, která chtěla zabránit odvozu jeho starší sestry. Sám tenkrát utekl, doteď vlastně

nevěděl, jak se mu to povedlo. Jeho rodina tedy skončila v koncentračním táboře Drancy a poté byla odvezena na východ. Už se nikdy nedopátral kam.

Ale teď tu stojí. Starý pán, s plnovousem po prsa, v omšelém zaprášeném obleku, který příliš nesvléká, protože je jeho nejmilejší. Opírajíce se o vycházkovou hůl, stojí na stejném místě jako kdysi, na místě, kde stával jeho rodný dům, obchod, kde bývala půda, kde mu jeho přítel pomohl nabrat síly a utéci. *Franz...* Za dvě stě franků, které si přivezl z Velké Británie, nechal na tomto místě postavit pomník svému příteli, svému kamarádovi, který utekl z armády a rozhodl se pomáhat všem, jejichž osud měl být zpečetěn v koncentračním táboře. Svému zachránci, který zaplatil za své dobré konání životem.

A teď zde stojí. Před jedinou pamětní deskou, která všem připomíná, co tento muž udělal pro své přesvědčení, proti vůli všem, proti vůli svého státu, proti vůli svého vůdce. Starý Sebastien Raviaille, který po konci války konečně mohl přijmout zpět své jméno, si nasazuje brýle, aby si mohl přečíst nápis na pamětní desce. Aby si přečetl slova, která mu Franz, jeho osudový přítel Franz, řekl těsně před tím, než se jejich cesty rozešly:

*„I kdybych měl být poslední, komu záleží na lidech.
I kdybych měl být poslední Němec, kterému zůstal čistý rozum.
I kdybych měl být jediný, kdo udělá dobrou věc.
I kdybych měl pomoci jen jedinému člověku.
Proto žiju a proto zemřu.“*

Touha po lepším zítřku

Michaela Langová

Gymnázium a SOŠ, Tyršova 365, Moravské Budějovice

Čestné uznání ve II. kategorii, Daniel 11. ročník

„Co je na mně jiného?“ ... „Proboha, kdo ti udělal takové modřiny po celém těle?“ ... „Chlapečku můj, vydrž“ ... „Maminko, maminko, mami...“ ... „Bezpochyby se jedná o šikanu...“ ... „Případ řeší policie...“ ... „Prý to dělali pro zábavu...“ ... „To už se nikdy nesmí stát...“

Lukášek se dnes stává středem pozornosti. „Hodně štěstí, zdraví! Hodně štěstí zdraví! Hodně štěstí milý Lukášku, hodně štěstí zdraví! Lukášku, pojď se podívat na dárky,“ řekne maminka se slzami v očích. Lukášek právě slaví své 6. narozeniny. „Už nám z něj vyrůstá velký kluk,“ špitne pyšnému tatínkovi. „Mami, Mami! Já mám auto, podívej se!“ vykřikl mezitím Lukášek s obrovským nadšením.

Prvního září, den, kdy Lukáš poprvé spatří paní učitelku, nové spolužáky, vrstevníky. Už se na všechno moc těší. „Lukášku, pojď už konečně, jinak přijde-me pozdě,“ popohání maminka malého Lukáška, který se už netrpělivě snaží deset minut zavázat si tkaničku. Přece ho to v té školce předevečirem učili.

„Milé děti, maminky a tatínci. Vítám vás ve třídě 1. B. Užijete si zde, milé děti, spoustu legrace, poznáte tu nové kamaráda a něco se naučíte.“ Slova paní učitelky si Lukáš zaryl do paměti. Moc se mu paní učitelka líbila a pořád se jen usmívala. Proč po něm ale ostatní děti tak divně koukají? Je stejný jako oni. Nebo snad se tak koukají na všechny?

„Maminko, co je na mně jiné, než na ostatních?“ ptá se Lukášek se zaraženým výrazem ve tváři. Maminka se na něj zprvu nechápavě koukala a pak pochopila. Děti si všímají více věcí, než dospělí. „To nic Lukášku, však se brzo všichni seznámíte a budete dobří kamarádi, uvidíš,“ odvěti maminka, jako by to byla normální reakce od všech těch dětí. Moc dobře si však uvědomovala, že Lukášek to se svými šikmýma očima a tmavší pletí nebude mít zrovna lehké. Doufal, že vše bude bezproblémové, ale přesto začala vzpomínat, jaké to bylo, když přišli oni do České republiky. „Ne, to se mu nesmí stát, nikdy se mu to nestane,“ říkala si v duchu a celá se při té vzpomínce rozklepala.

„Má-ma me-le ma-so, ó my se má-me, má-ma má Emu,“ čte Lukášek soustředěný na písmenka psaná ve slabikáři. „No vidíš to, že to jde, jen pěkně pokračuj,“ povzbuzuje ho tatínek, když drží Lukáška na klíně a sleduje, zda dobře čte. „Tati,“ začne Lukášek, když dočte další větu ve slabikáři. „Ano, Lukášku?“ zeptá se ho tázavě. V Lukášově hlase lze vyčíst nechápavost, strach, snad i rozhořčení. „Proč Ondrovi zakázala maminka se mnou sedět v lavici?“ Už dlouho se chtěl na to zeptat. Nechápal proč. A ani Ondra dokonce nevěděl, z jakého důvodu si to maminka nepřaje. Tatínek na chvíli ztuhl. „Ondra teď sedí v přední lavici?“ snažil se tatínek vymyslet nějakou odpověď. „No, jo, to sedí,“ odvětil rozmrzele Lukáš. „To Lukášku bude nejspíš proto, že Ondra z té zadní lavice špatně vidí na tabuli, tak proto ho určitě paní učitelka přesadila do přední lavice“. Lukášek se uklidnil. Ano, je to dost možné, že je to kvůli tomu a zase začal radostně slabikovat z učebnice. Tatínek si oddychnul a dal mu pusku do vlasů.

„Koukni se na něj“, praví maminka tatínkovi. „Toto uteklo. Třetí třída námi a Lukáš už jde do čtvrté třídy. Už je z něj velkej kluk. A jak je šikovnej!“ začne se maminka rozplývat nad svým synem.

„Jak bylo ve škole?“ položí maminka, jako vždy, tu samou otázku. „Jo, dobrý,“ odsekne Lukáš a jde do svého pokoje. „Děje se něco?“ – Nic, nikdy se nic neděje. Už to trvá týden. „Nic se neděje, nic se nestalo. Všechno je trapný a já nic nechápu,“ říká si maminka sama pro sebe. Poslední dobou synovi nerozumí. Nechápe, co se s ním děje. Snad ta puberta? Na to je ale ještě docela brzo, ne snad?

„Petře, neviděl jsi ty peníze, co byly v hrnečku?“ ptá se maminka beznadějně manžela. Ten se na ni překvapeně podívá: „Ještě včera tam bylo šest set, koukala ses dobře?“ Ano, samozřejmě, že se koukala dobře. Snad ví, kam ty peníze dává. Přirozeně ví, že ty peníze tam jsou vždycky. „Lukáší!“ „No počkej, snad si nemyslíš, že...“ Lukáš přichází do kuchyně. „V hrnečku bylo šest set, ale teď tam nejsou. Nevíš o tom něco?“ Lukáš se na ni zprvu vystrašeným a potom pobouřeným výrazem podíval: „Já? Já jako měl ty peníze ukrást nebo co? To už je vážně ubohý!“ Otočil se a odešel zpět do pokoje. Snad nic nepoznali...

„Lukáš se popral ve škole se spolužákem. Prosíme rodiče, aby se v pondělí 4. 3. 2014 dostavili do ředitelny,“ čte maminka poznámku v Lukášově žákovské knížce. „To si snad ze mě už vážně děláš srandu!“ zvyšuje maminka na Lukáše pomalu hlas. Samozřejmě, že si všimla, jak má pod okem monokl a roztržený ret. „Myslíme si, že Lukáš s rvačkou nezačal, paní Hungová, ale jsou oba v pubertě, dávejte na něj pozor.“ „Aspoň, že tak. Ještě kdyby si tak začal. Můj syn!“ myslela si Lukášova maminka.

„Proboha, kdo ti udělal takové modřiny na celém těle?“ začne hystericky zvedat maminka hlas. Lukáš jakoby nic se zavře do pokoje, ale tím se už maminka oblafnout nedá. „Kdo to byl? Kdo ti tak ublížil?“ ptá se ho znovu, znovu a znovu. Zoufale doufá, že z něj vypadne víc, než že jen zakopl na schodu a spadl na zem.

„Paní Hungová, tady Měšková, třídní učitelka Lukáše...“ Než stačila dopovědět, co se stalo, už se rovnou maminka začala vyptávat sama. „Paní Hungová, Lukáše jsme našli na chlapeckých záchodcích...“ „Bože ne, ne, ne! Že to není to, co si myslím,“ začali se jí drát slzy do očí. „Museli jsme zavolat záchrannou službu, byl v bezvědomí,“ pokračuje dále paní učitelka. „Odvezli ho do fakultní nemocnice, prosím, až budete moci, přijedte také do školy, musím s vámi něco probrat. Držte se. Nashledanou,“ dořekla a zavěsila. Maminka chvíli jen tak civěla do mobilu. Nechápala ty slova, co jí učitelka řekla. „Lukášek? Bezvědomí? Nemocnice?“ Jediné, co se jí v hlavě vybavilo, byl jeden obrovský otazník. „Proč, za co?!“

Hned co se vzpamatovala, jela s manželem do nemocnice. „Lukášku!“ „Prosím Vás, kde najdu Lukáše Hunga? Přivezli ho sem dnes dopoledne,“ rychle ze sebe vychrlila všechny informace, které věděla hned na recepci. „Váš syn je teď na operaci madam. Teď za ním nemůžete, počkejte, až vyjde doktor,“ odvětila jí mile sestřička.

„Operace?“ Zbledla. „Ireno, no tak pojď si sednout. Počkáme na doktora,“ řekl pohotově manžel a odváděl ji k nejbližšímu křeslu. Operace břicha. „Co je mému chlapečkovi? Je to vážné?“ ptá se s nadějí v očích maminka. „Udělali jsme všechno, co jsme mohli, teď je to na Lukášovi,“ praví doktor a povzbudivě mamince zmáčkne ruku.

„Chlapečku můj, vydrž.“ Drží maminka Lukáše za ruku a brečí do kapesníku. Už je to třetí den, kdy je v komatu. Tatínek odvádí maminku z pokoje a jednou společně domů. Bude líp. Určitě bude, doktoři ji to přece slíbili. Zítra se ho snad pokusí probudit. Povede se to. Musí...

„Maminko, maminko, mami...,“ otevírá Lukáš oči. „Lukášku můj!“ vykřikne maminka. Lukáši, já si teď maminku na chvíli odvedu, ano?“ a odvádí si maminku z pokoje pryč. „Paní Hugová, u Lukáše se jednalo bezpochyby o šikanu,“ řekne doktor s lehce nervózním hlasem. Hledí na něj sice trochu vystrašeně, ale uvnitř tak trochu tušila, že doktor s takovým závěrem přijde. Přesto se jí rozklepou kolena a první slzy se tlačí ven. „Děkuju, pane doktore,“ odvětila. Na nic jiného se v té chvíli nezmohla.

„Paní Hugová, případ řeší policie, snad se dokáže, že Lukáš byl opravdu šikanován,“ povzbudivě povídá Lukášova učitelka. Irena Hungová se na ni nedokáže ani podívat. Co to je za školu, která si zde nechává pěstovat šikanu? Proč někdo něco nepoznal? Proč nikdo nezakročil, nikdo nic nenahlásil? Proč ona, jako matka nic nepoznala?! Poslední otázkou se zabývat nechtěla. Ne teď. Ona jako matka určitě neselhala. Byla si ovšem jistá, že přestup na jinou školu je nezbytný. Hlavně ji v hlavě vrtala jiná otázka, kterou se nebála vyslovit nahlas: „Na škole je jistě spousta vietnamských dětí, tak proč náš Lukáš?“ Zaskočená učitelka si nevěděla s otázkou rady. Toto probírali jakou dobu s celým učitelským sborem i na poradách, ale proč si vybrali zrovna jeho? To nikde neměl nejmenší zdání. Učitelka začala rozvážně odpovídat: „Paní Hungová, to, proč si vybrali zrovna Lukáše, vám neřeknu. Nikdo s ním ve třídě neměl nějaký konflikt a ano, přesto že je Vietnamec tak s dětmi vycházel více než dobře, nijak velkých problémů jsme si nevšimli. Snad si ho vyhlédli kluci z vyššího ročníku. Opravdu nevím.“ Neuspokojivé. Toto Irena rozhodně slyšet nechtěla.

„Pan Hung? Paní Hungová?“ optal se policista, který k nim přicházel. Na kývnutí souhlasu pokračoval: „Po výslechu vyšších ročníků se nám přiznali tři žáci, kteří obtěžovali vašeho syna, peněžitě ho vydírali a nutili ke krádežím. Dále se také přiznali k tomu, že 16. 4. 2014 opravdu Lukáše zmlátili na chlapeckých toaletách z důvodu, že jim nepřinesl jimi požadovanou částku peněz. Jednalo se o tři žáky devátého ročníku. Prý to dělali...,“ nastalo chvilkové ticho. Pan Hung dodal policistovi významným pohledem odvalu: „...pro zábavu.“ Slova se policistovi zasekla v ústech a jen tak tak mu bylo rozumět. Paní Hungová zběhla: „Pro zábavu... pro zábavu...“

Policista začal rodičům vysvětlovat, jaké tresty chlapci dostanou. To už ovšem maminka nevnímala. V hlavě jí běžela pouze jediná věta, na kterou se soustředila ze všeho nejvíce: „To už se nikdy nesmí stát... to už se nikdy nesmí stát...“

SOUTĚŽ DANIEL 2014 – historická část – Výsledková listina I. kategorie

Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Anna Sedláčková	1999	ZŠ a MŠ Smidary, J. A. Komenského 326, 503 53 Smidary (Královéhradecký)	Holokaust – temná stránka dějin
2. místo	Nikola Krejčová	1998	ZŠ, U Vorliny 1500, 258 01 Vlašim-Vorlina (Středočeský)	Odboj na Vlašimsku

Výsledková listina II. kategorie

Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Patrik Kolín	1997	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, p.o., Masarykova 3, 460 84 Liberec 1 (Liberecký)	Holocaust z pohledu pamětnice a očima dnešního studenta

SOUTĚŽ DANIEL 2014 – fotografie – Výsledková listina I. kategorie

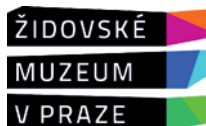
Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Natálie Hadravová	2000	ZŠ Líbeznice, Měšická 322, 250 65 (Středočeský)	Pod Davidovou hvězdou
2. místo	Martina Kovalcová	1999	ZŠ Oblačná, Oblačná 101/15, 460 01 Liberec 5, (Liberecký)	Co náš rozum nevyřeší, to vyřeší čas
3. místo	Simona Tremlová	2000	ZŠ Líbeznice, Měšická 322, 250 65 (Středočeský)	Kolik osudů?
Čestné uznání	Markéta Šumová	1999	3. ZŠ Slaný, Rabasova 821, Slaný (Středočeský)	Bez názvu
Čestné uznání	Michaela Bůbelová	1998	ZŠ Líbeznice, Měšická 322, 250 65 (Středočeský)	Vzpomínka

Výsledková listina II. kategorie

Pořadí	Autor příspěvku	Rok nar.	Adresa školy (kraj)	Název příspěvku
1. místo	Kateřina Mašová	1997	Gymnázium, Smetanova 168, 672 01 Moravský Krumlov (Jihomoravský)	Ruce staré ženy
2. místo	Zuzana Hedbávná	1997	SSZ a VOŠZ, přísp. org., Palachova 35, 400 01 Ústí nad Labem (Ústecký)	Davidova hvězda II.
3. místo	Karolína Peřinová	1997	SSZ, Jaselská 7/9, 620 00 Brno (Jihomoravský)	Davidova hvězda

Statistika soutěže Daniel 2013/2014

	Zaslané práce	Oceněné práce	Čestná uznání
Literární část			
1. KATEGORIE	15	4	5
2. KATEGORIE	26	5	1
CELKEM	41	9	6
Historická část			
1. KATEGORIE	3	2	0
2. KATEGORIE	1	1	0
CELKEM	4	3	0
Fotografie			
1. KATEGORIE	58	3	2
2. KATEGORIE	32	3	0
CELKEM	90	6	2

DANIEL

Literární a historická soutěž DANIEL

Sborník vybraných literárních prací

Ročník 11 – 2013/2014

Redakce: Mgr. Barbora Šteřlová

Vydal: © Národní institut pro další vzdělávání

Senovážné nám. 25, Praha 1

Počet kusů: 200

ISBN: 978-80-87449-47-9